

Maa- ja metsätalousministeriö
Erityisasiantuntija Antti Leinonen
Lainsäädäntöneuvos Outi Kumpuvaara
Lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale

Ympäristövaliokunta
Eduskunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 30/2026 vp)

Tausta ja valmistelu

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsälakia (1093/1996), luonnonsuojelulakia (9/2023) ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annettua lakia (419/2011). Esitys koskee erityisesti lintujen pesinnän aikaisia metsänhakkuita. Taustalla on EU:n tuomioistuimen ratkaisu (Voore Mets ja Lemeks Pölva, asia C-784/23) elokuulta 2025, jossa tuomioistuin täsmensi EU:n lintudirektiivin (2009/147/EU) tulkintaa metsätalouden harjoittamisen osalta.

Lintudirektiivi koskee kaikkien Euroopassa luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua. Lintudirektiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään muun muassa lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen sekä lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin. Unionin tuomioistuimen Voore Mets -ratkaisussa täsmennetään EU:n lintudirektiivin 5 artiklan tulkintaa erityisesti liittyen artiklassa tarkoitettuun tahallisuuteen ja toisaalta pesintäaikaisiin metsänhakkuihin. Tuoreen oikeustapauksen myötä on oikeustila metsätalouden harjoittamisen kannalta kansallisesti jossain määrin epäselvä.

Metsälakiin ehdotetaan lisättäväksi metsänhakkuita ja muuta metsätalouden harjoittamista koskevat rajoitukset ja velvoitteet linnuston huomioon ottamiseksi. Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja täsmentää kansallista sääntelyä erityisesti liittyen pesintäaikaisiin metsänhakkuihin. Käytännössä esityksellä säädettäisiin metsätalouden harjoittamiselle rajoituksia ja velvoitteita, joiden tavoitteena on lintujen suojelu. Sääntelyn tavoitteena on myös toimintaympäristön ennakoitavuus, mikä on merkityksellistä niin metsänomistajien, puuta ostavien ja korjaavien yritysten, metsätalouden palveluita tarjoavien toimijoiden kuin myös viranomaistenkin kannalta. Sääntelykokonaisuuteen liittyy myös luonnonsuojelulain täsmittäminen lintujen tahallisen häirinnän kiellon osalta. Samoin osana kokonaisuutta säädettäisiin salassa pidettävien lintulajeja koskevien tietojen luovuttamisesta metsätalouden harjoittamisen yhteydessä. Muiden lajiryhmien tietoihin liittyviä tiedonsaantioikeuksia tarkastellaan ympäristöministeriön lainsäädäntöhankkeessa YM067:00/2024 (ks. HE 30/2026 vp, s. 77).

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 §:ää koskevien muutosten osalta ympäristöministeriössä. Hallituksen esityksen luonnos oli lausunnoilla 26.1.–16.2.2026. Lausuntoja annettiin yhteensä 60 kappaletta ja lausunnoista on laadittu lausuntoyhteenvedo.

Maa- ja metsätalousministeriö saattaa lisäksi valiokunnan tietoon, että komissio on 31.3.2026 julkaissut verkkosivullaan lintudirektiivin tulkintaa koskevan ohjeistuksen (https://environment.ec.europa.eu/publications/guidance-protection-bird-species-under-birds-directive_en). Kyseissä ohjeistuksessa on arvioitu lintudirektiivin tulkintaa myös metsätalouden harjoittamisen osalta (erityisesti kohdat 87–92).

Keskeiset ehdotukset

Metsälakiin lisättäisiin uusi 10 c §, joka koskisi linnuston suojelua ja huomioon ottamista metsänhakkuisissa ja muussa metsänkäsitelyssä. Metsän hoitamiseksi ja käyttämiseksi asetettaisiin velvoitteita ja rajoituksia, jotta

lintudirektiivin velvoitteet tulevat asianmukaisesti otetuksi huomioon. Velvoitteet liittyisivät käsittelyalueen linnuston arviointiin sekä arvioinnin perusteella tehtäviin ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin. Lisäksi puunkorjuu kielletäisiin alueilla, joilla on runsaasti lintuja eli rehevissä lehtipuuvaltaisissa metsissä, korvissa ja rantametsissä laissa määriteltynä aikoina lintujen pesinnän turvaamiseksi. Käytännössä pakollisiksi muuttuvat metsänkäsittelyn rajoitukset vastaisivat metsäalalla laadittuja jo olemassa olevia metsänkäsittelyä ja linnustoa koskevia suosituksia.

Metsälaissa säädettäisiin myös siitä, millaisilla toimenpiteillä yksittäisiä pesiä suojeltaisiin käytännössä. Jos metsänkäsittelyalueella havaitaan suunnitteluvaiheessa tai metsän hoitamiseen ja käyttämiseen liittyvien toimenpiteiden yhteydessä linnunpesä, jossa pesintä on käynnissä, olisi toimenpiteet toteutettava niin, että pesää ei vahingoiteta. Lisäksi säännösehdotusten mukaan pesintäaikana tehtävässä hakkuussa metsänhakuun toteuttajaa veloitettaisiin säästämään edellisen puusukupolven isot haavat, kolopuut ja pystylahopuut. Harvalukuiset petolinnut tarvitsevat pesinnän onnistumiseksi erityistä suojaa. Tämän vuoksi esitetään, että metsän hoitaminen ja käyttäminen on kiellettyä harvalukuisten petolintujen pesien läheisyydessä, jos siitä voi aiheutua sellaista häirintää, joka johtaa pesinnän keskeytymiseen. Lisäksi metsälakiin lisättäisiin metsäkeskukselle velvollisuus ilmoittaa maanomistajalle, tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja hakkuoikeuden haltijalle, jos metsänkäyttöilmoituksen alueella on sen tiedossa oleva rehevä lehtipuuvaltainen metsä, korpi tai rantametsä eli alue, jossa ei laissa määriteltynä ajanjaksoina saa tehdä puunkorjuuta. Myös metsälain seuraamussääntelyä täydennettäisiin.

Lisäksi luonnonsuojelulakia ehdotetaan muutettavan siten, että lintujen tahallista häirintää koskeva kielto ei estäisi maa- ja metsätaloutta tai rakentamista, ellei siitä aiheutuisi merkittävää haittaa lintudirektiivin tavoitteille. Lintulajien yksilöiden tarkoitukselliseen häirintään edellytettäisiin edelleen haettavan luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupaa. Metsä- ja maataloutta sekä laitteiden ja rakennusten käyttämistä koskevaan yleispoikkeussääntöökseen sen sijaan ehdotetaan lisättävän poikkeus, joka koskee lintulajien tahallisen häirinnän kieltä.

Lakiehdotukset sisältävät salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen liittyviä säännöksiä. Metsälakiin ja luonnonsuojelulakiin lisättäisiin säännökset, joiden nojalla metsäkeskus ja luonnonsuojeluviranomaiset voisivat luovuttaa metsälaissa säädettävien uusien velvoitteiden noudattamisessa välttämättömiä lintutietoja. Tietoja voitaisiin luovuttaa maanomistajalle, hakkuoikeuden haltijalle ja sille, joka niiden lukuun suunnittelee tai toteuttaa metsien hoitoon ja käyttöön liittyviä toimenpiteitä. Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annettuun lakiin eli metsätietolakiin lisättäisiin säännökset, jotka koskevat menettelyä, kun avataan katseluyhteys tai tekninen rajapinta. Viime mainituissa on kyse toistuvista luovutuksista. Voimassa olevan lain säännökset eivät mahdollista salassa pidettävien tietojen luovuttamista kyseisiä luovutustapoja käyttäen. Lisäksi metsätietolaissa säädettäisiin vaitiolovelvollisuudesta siten, että esimerkiksi maanomistaja ja tämän sopimus-kumppani, jotka ovat saaneet samat salassa pidettävät lintutiedot, pystyvät keskustelemaan asiasta keskenään.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian keväällä 2026. Kiireellisen aikataulun taustalla on se, että kansallisen lainsäädännön on tarkoituksenmukaista olla voimassa ennen seuraavaa lintujen pesintäaikaa.

Vaikutukset

Hallituksen esityksen olennaiset vaikutukset kohdistuvat talouteen ja yrityksiin sekä ympäristöön ja luonnon monimuotoisuuteen. Lisäksi jossain määrin vaikutuksia on myös viranomaistehtäviä hoitavalle metsäkeskukselle. Keskeisimmät taloudelliset vaikutukset koskevat puunkorjuuta ja kuljetusta sekä puunhankintaa ja puuta käyttävän teollisuuden toimintaa. Yritysten toiminnan kannattavuutta heikentävät vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, koska ehdotetut rajoitukset sisältyvät jo metsäalalla yleisesti noudatettuihin suosituksiin.

Ympäristövaikutusten osalta merkitystä on erityisesti lintuihin kohdistuvilla vaikutuksilla. Esityksillä olisi myönteinen vaikutus lintukantojen suojeluun. Myönteisen vaikutuksen suuruutta lintukantojen tasolla rajoittaa se, ettei pesintäaikainen metsäkäsittely ole kovinkaan merkittävä lintukantojen tilaa säätelevä tekijä. Sen sijaan merkittävimpien myönteisten vaikutusten arvioidaan syntyvän eri vuosina pesintäaikana metsänkäsittelytoimien kohteena olevilla alueilla pesivien lintuyksilöiden pesien säilymisen ja pesinnän onnistumisen lisääntymisestä.